

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 80 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oglasila se plačuje od peterskopne petiti-vrste po 12 h, če se oglasila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafljovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadstr., upravljalstvo pa v pritličju. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

Shod naprednih volilcev volilne skupine Krakovo in Trnovo.

Odbor narodno-naprednih in neodvisnih volilcev iz volilne skupine Krakovo in Trnovo je sklical včeraj popoldne v gostilni g. Steinerja na Opekarski cesti volilni shod, ki je bil nad vse pričakovanje imenitno obiskan. Govori se — seveda med klerikalci in socialnimi demokrati — da v tej volilni skupini ljubljanski nima narodno-napredna stranka nobenih tal in da je tam vse socialno-demokratsko in klerikalno. Koliko je na tem resnice, pokazal je včerajšji shod. Vse tri gostilniške sobe so bile nabito polne narodno-naprednih volilcev, katerih navdušenost za kandidata Hribarja je dokazala, da je tudi Krakovo in Trnovo z ogromno večino narodno-napredno. Mnogo naših ljudi ni moglo noter in se lahko računa, da je prišlo narodno-naprednih volilcev 250 do 300 na shod.

Shod je otvoril predsednik odbora g. Anton Trstenjak.

Z njemu lastno ognjevitostjo je pozdravil v imenu sklicateljev udeležence shoda, posebno pa kandidata župana Hribarja. (Viharno ploskanje in gromoviti živio-klici, ki na noben način niso hoteli prenehati.) Želel je v nadaljnjem govoru, da bi bil ta shod podlaga bodočemu vzajemnemu delovanju in da bi vsi stanovi, kakor so zastopani v odboru, namreč tvornicar, posestnik, delavec, obrtnik in uradnik, delovali roko v roki, da zmaga kandidat narodno-napredne stranke. (Viharni živio-klici.)

Govornik je dejal nato:

Ko smo se začeli ozirati po volilcih, pristaših narodno-napredne stranke, videli smo takoj, da je tudi v našem okraju večina volilcev na naši strani. (Klici: Res je!) Kaj drugega tudi pričakovali nismo, ker smo vedeli, da tudi volilci tega okraja vedo ceniti velevažen pomen državnozbornih volitev. Do-

kaz temu je vaša mnogoštevilna, vprav častna udeležba.

V volilnem boju smo. Volilna strast se je polastila vsakega volilca, ki se le količkaj zaveda svoje politične veljave. Enaka volilna pravica je dala vsakemu državljanu politično veljavo in glas posestnika-gospodarja je ravno toliko vreden kakor glas delavca, ki živi ob svoji mezdi. Te volilne veljave se vsi zavedamo in jaz pravim, ako bi volilci volili po svojem razumu, morali bi vsi voliti narodno-napredno, kajti to je edini program, ki nam bo priboril svobodo, materialni in dušni napredek. (Navdušeni klici: Vsi bomo volili župana Hribarja in delali, da ga bodo sploh vsi volili!)

Proti našemu kandidatu županu Hribarju nastopa klerikalna stranka in se poslužuje v tem boju najgusnejših in najumazanejših sredstev. (Klici: Poštenih sredstev klerikalci sploh ne poznajo!)

Kakor za vsak drug okraj tako pravijo tudi za našega, da za nas kandidat kot župan ljubljanski ni nič storil. (Klici: Več je storil nego vsak drug v desetkrat tolikem času!) Danes se pravzaprav sicer ne gre za to, kakšne so razmere v Ljubljani, vendar si hočemo ogledati, kaj je storil naš župan za naš okraj.

Da dela župan Hribar z vso vnašo za napredek Ljubljane, torej vseh ljubljanskih okrajev, priznava mu vsak, le naši klerikalci ne! Celo najzagrizennejši Nemci morajo priznati to in zastopniki celovškega mesta, ki so si pred nekaj meseci ogledali Ljubljano, niso mogli prehvaliti naprav in uredb v našem mestu, o čemer se je pisalo po nemških časopisih, ki drugače nam Slovencem odrekajo vsako pametno misel in sposobnost za kaj dobrega in koristnega. To priznanje je najboljši dokaz, da so klerikalne trditve o nedelovanju župana Hribarja povsem neosnovane in izmišljene. (Res je!)

Tudi Krakovo in Trnovo uživa v Ljubljani vse dobrote, ki jih more

občina dati svojim prebivalcem. Le pogledimo nekoliko okoli sebe. Krasno cerkev imamo, ki jo je ozaljšala občina, o katere vodstvu trde klerikalci, da je brezverska in ne vemo kakšna še! Stroškov za to okrašenje ne nosimo mi nič. Žalostno je, da so ravno tisti, ki bi morali biti v prvi vrsti hvaležni občini, v kateri živijo, za krasno cerkev, najbolj nehvaležni in ščuvajo zoper občino naše sosedo. To bodi povedano našemu kaplanu, ki seje med nami prepričan in pripoveduje po hišah, da je naš župan za nič in da bi bolje bilo, če bi kakšen Kregar postal ljubljanski poslanec in seveda morda še ljubljanski župan. (Klici: Kregar naj se briga za obrt, ne pa za politiko, drugače bo kmalu faliral pri obojem!)

G. govornik je govoril nato o lepem mostu čez Gradaščico, o električni razsvetljavi, o cestnih in vodovodnih napravah, kar vse se je zgodilo pod županovanjem Hribarjevim in česar vsega so deležni prebivalci Krakovega in Trnovega. Prav v zadnji seji obč. sveta se je dovolilo spet 11.000 K za vodovodne naprave v Trnovem.

Vse to — je rekel govornik — je predvsem zasluga našega župana. Kakor on za nas dela, tako mu hočemo mi ostati zvesti in ga proglasimo za našega kandidata. (Viharni živio-klici.) Vaše pri-trjevanje spričuje, kako ga spoštujete in ljubite!

G. predsednik je dal nato besedo kandidatu za Ljubljano g. županu Hribarju, ki je ob velikanskem navdušenju poslušalcev govoril:

Prav rad sem se odzval vabilu krajevnega odbora volilne skupine Krakovo in Trnovo, da stopim v ožjo dotiko z volilci. Znan sem z vami že bolj ali manj, ko sem stikal pogostokrat po Trnovem in Krakovem, kje bi se dalo kaj ukreniti v vaš prid. Pozna me že marsikdo tudi, ko je prišel k meni izražati svoje želje in prošnje, katere sem mu vselej izpolnil, ako je le bilo mogoče. (Tako je!) Prihodnji teden pridem z nadkomisarjem Tom-

cem med vas, da pogledava, kako je ustreči željam, ki ste jih pred kratkim izrazili.

Sicer me pa vsak pozna po mojem delovanju in programu, po katerem delujem. Moji politični nasprotniki seveda z vsemi silami delujejo proti meni in zavijajo moje besede in črne moja dejanja. Izjavljam: Moje srce je napolnjeno z željo, da bi Slovenci prišli do skupnega delovanja v svojo korist. Pri sedanjem stanju stvari je težko kaj takega pričakovati. Mislim sem, da bi vsi slovenski poslanci na Dunaju stopili v sporazum-ljenje in izjavili, da bi stopil v dr. Šusteršičev klub, s čimer seveda še ni rečeno, da bi moral zatajiti svoja načela. Z dobro namero sem govoril te besede. A ponujana desnica je bila odbita od ljudi, ki vedno zatrjujejo, kako jim je mar skupno delovanje v narodov blagor. (Klici: Lažejo, njih lastni žep jim je mar nad vse!) Pravijo in pričakujejo, da bom, ako bom 14. maja izvoljen, na Dunaju osamljen. Čisto nič me ne skrbi, da bi si ne mogel ustanoviti kluba, ki bo večje veljave in ugleda kakor kak drug. (Živio klici!)

S Hrvati in Čehi imam znamenite zveze, tako da bom imel prav trdne pozicije, če pridem v državni zbor. (Klici: Prišli boste, zato bomo poskrbeli mi!)

Govoril bom kratko o nalogah bodočega državnega zbora. Do kandidata morate imeti zaupanje, da bo vse storil za vas, kar mu bo mogoče storiti. (Klici: Zaupamo vam popolnoma!) Ako mi boste dali glasove, mi s tem polagate svojo usodo v moje roke. (Klici: Brez skrbi jo polagamo!) Rečem vam: Kakor sem doslej rad delal, tako se bom tudi v prihodnje zavzel za vas z vsemi močmi in uporabil v to vsa dovoljena sredstva. (Dobro klici.)

Misel o samoupravi narodov v Avstriji je stara in so se naši predniki z velikanskim navdušenjem zavzemali za zedinjeno Slo-

venijo. Ni se uresničila njih želja. Visoki državniki so upali, da Slovani ne pridejo nikoli do moči. Vkljub vsemu pritisku od raznih sosedov smo se pa Slovani okrepili in danes so Nemci na tistem mestu, kakor so bili Slovani preje in zahtevajo v svojo obrambo n. pr. na Češkem samoupravo za Nemce. Ako Nemci dobe na Češkem tako samoupravo, dobiti jo moramo tudi Slovenci. Potem bomo o vsem odločevali sami, vse šole bodo urejene po naših zahtevah, vse službe v naših deželah bodo zasledile Slovenci. To bo velikanskega pomena za naš narod, to je vprašanje kruha za nas. (Tako je! Res je!) Kadar bomo Slovenci sami svoji gospodarji, prišlo bo blagostanje med nas. (Tako je!) Zato se morajo slovenski poslanci z vso energijo zavzeti za zedinjeno Slovenijo in narodno samoupravo in jaz bom delal z vsemi močmi v doseg tega cilja. (Viharno odobravanje)

Važno vprašanje je nagodba z Ogrsko. Ogrji so samovoljni ljudje, kateri so vsled svoje trme in prešibke totranske državne polovice marsikaj dosegli. Naši poslanci bodo morali glede nagodbe z Ogrsko z vso odločnostjo zastopati svoje stališče, da ne bomo prikrajšani. Sicer je bolje za obe državni polovici, da smo skupaj, ako pa že gremo narazen, moramo pa gledati, da bo varovana cena naših izdelkov in pridelkov. (Dobro klici.)

Vojaška bremena se morajo znižati. Delavci se dandanes težko dobe, zato naj bi se vojaki puščali za eden ali dva meseca domov, ko je tam največ dela, pri vojaki pa skoraj nič. (Živahno odobravanje). Tudi bi se morala vojaška doba skrajšati na dve leti in se vlada že mehča v tem oziru. Koristno bi bilo za vse narode, ako bi se vojaška dolžnost skrajšala na minimum, to je na najkrajšo dobo, vendar v sedanjih razmerah, ko prijazna soseda Lah in Nemec gledata vedno čez našo mejo k nam, moramo biti pripravljeni na vsako eventualnost. Zahtevati se pa mora, da to

LISTEK.

Dostojevski in Razkolnikov.

(Dalje.)

Čitanje del Dostojevskega je podobno poizkusu hipnotizerja. Izprva te mori, a čimdalje bolj te zaziblje v morbidno naslodo. Kakor s krempiji te zagrabi avtor in te vleče za seboj. Vsa tvoja notranjost protestuje, in vendar sledi, in ko si zaprl knjigo, obsediš mtnih oči, s tisočero mislimi v glavi, poln dvomov in z raztrgano disharmonijo v srcu.

Ni se čuditi, da je ta demonska psihologija Dostojevskega tako učinkovala. Učinkovala je tudi pri nas Slovencih, dasi je nismo sprejeli od Rusov. Bacili Dostojevskega so se razširili po nemški in romanski literaturi. Vzklikla je vsa dandanašnja analiza, slikanje v malem in iskanje duše; kako bi pri tem izostala kari-katura. Kako bi izostalo, da imamo po indirektni zaslugi tistega Dosto-

jevskega, iz katerega bi se dali izkopati neizmerni zakladi za pozetje bodočih dni, pred očmi posnetek mesto proučevanja in stremljenje avtorjev, delati se blaznega, da bi pisali tako kakor ta in oni, dočim je ta in oni pisal tako in tako le zbog tega, ker zares ni mislil z normalnim umom in gledal z normalnimi očmi.

Bolj ali manj se je blaznost Dostojevskega z diktatorsko silo sama od sebe naložila vseevropski literaturi. Nevede in nehote, a vendarle.

Bodočim generacijam poetov pa je pridržano, da poiščejo sredi kaosa zlato zrno in zasejejo renesanso.

Vpliv Dostojevskega je tako mogočen, kar je vpliv genija. In genij je vsekdar abnormalen. Razum nam mora usoda šele vteptati, blaznost pa se širi sama od sebe. Zato triumfuje talent. Naj ne pozabim povedati, da je Fedor Mihajlovič zapustil solzno dolino dne 26. prosinca l. 1881. — z evangeliem v rokah.

II.

Po tem pregledu pisateljevega življenja se ozmimo še nekoliko po njegovem književnem delu.

Marsikaj se sliši, da je prva knjiga najzanimivejša: takrat je vse še novo in nerazodeto, in vsakdo jo vzema v roko z istim čuvstvom, s katerim se približamo neznanemu človeku, ki opravičuje vse mogoče iluzije s tem, da jih še ni ovrgel.

Dostojevskega „Siromaki“ so dvojno zanimivi. Prvič zato, ker njegov Devuškin zelo spominja na Gogoljevega Akakija Akakijeviča. In vendar, kolika razlika je med njima! Gogoljev junak je pri vsi svoji ganljivi smešnosti vendarle napihnjen meh, zgolj risba in obris, edinole zunanja slika. To nemara ni najmanjši vzrok, da nam Akakij Akakijevič sicer zbujajo sočutje in vendar obenem tudi nasmeh, dočim nam kaže Dostojevski v Markarju Devuškinu čutečo in mučeno dušo, katere pohlevnost stoji tik ob meji junastva.

Pomanjkanje umetniškega ustroja se kaže že v tem prvem romanu Dostojevskega. Roman v pismih med nižjim uradnikom, ki pri najboljši volji nebi mogel uiti blagru, obljubljenemu od Krista ubogim na duhu, in med njegovo Dulcinejo de Toboso!

Človeku ni treba biti bistroumen kritik, da najde v „Siromaki“ mnogo nepristnosti in neverjetnosti.

Toda omeniti mi je drugi vzrok, ki je pomagal knjigi do uspeha, — čudovito silo dušeslovnega opazovanja; ni se ji čuditi, da je bila pri tako mladem pisatelju presenečena javnost in zbudila toliko nad. Ta psihološka moč Dostojevskega je že pri njegovem prvenecu odtehtala dobrisen del vseh omenjenih očitnih napak. Ko čitaš sliko dekleta v njegovem nezavednem egoizmu, si moraš zastaviti vprašanje, če ta tako zgodnja globokost v analizi duše ni bodisi bolezen, bodisi posledica bolnih procesov v notranjosti pisatelja.

Gotovo je le eno: jamči nam za njegovo originalnost. Tudi Belinski je dejal: „Dostojevski ima mnogo od Gogolja, kakor Lermantov od Puškina, a vendar je izviren. Prišel je, kakor še noben pisatelj.“

Sijajne kritike, ki so pozdravile njegov prvi nastop, so služile Fedorju Mihajloviču očitno v pohujšanje. Presilovito in prevročekrivo se je vrgel na delo; posledica je bila na

eni strani njegova naglica, v kateri tuintam celo pozablja imena svojih oseb (prim. v „Zloč. in kaz.“ Amalija Ivanovna — Amalija Fedorovna!), na drugi pa je trpelo že itak šibko zdravje in v neposredni odvisnosti od zdravja tudi talent.

Tako je prišlo, da je sledila razmeroma odličnim „Siromakom“ dokaj nedovršena „Zosija“ in mu nemalo zasenčila mlado slavo. V glavi Fedorja Mihajloviča je tisti čas vse vrelo. Zasnoval je v eni dobi in skoro tudi v eni sapi — celih deset romanov; da jih je tudi napisal, kdo ve, kaj bi bilo iz njega. Te nevarnosti so ga rešile petrograjske ječe, batjuška car in obljubljena dežela Sibirija.

Dostojevski sam je bil — kasneje, po svoji osvoboditvi, in v času svoje slavo-filske bolezni nemara iz zgolj vdanosti do višje deželske gosposke — globoko prepričan, da ga je njegova strašna kazen otela blaznosti. In ko je zapustil „mrtvo hišo“ je bilo njegovo telo čilejšje, živci pomirjeni in duh popolnejši v svojem ravno-vesju. (Dalje prih.)

stalno pripravljen ne bo preveč težilo narodov. Jaz bom za znižanje vojaške dobe na dve leti. (Odobranje.)

Splošno zavarovanje za starost je zahteva vsakega dobro urejenega državnega ustroja. Veliko socialno vprašanje je, kako najti sredstev zato in se bo imel prihodnji državni zbor resno pečati s to stvarjo.

Omenim naj reči, ki se tičejo specialno Ljubljane, in ki jih bo sprožiti in doseči v državnem zboru.

Predvsem je državna obrtna šola srednje vrste v Ljubljani. Hartl jo je že obljubil, vendar stvar je „počivala“, dokler se ni po vednem drezanju mestne občine doseglo, da ima dotični predlog ministrstvo v rokah. Vprašanje je, če bodo naši poslanci dovolj močni, da izprešajo iz države za to šolo poldrugi milijon, kolikor bo stala. Kadar dobimo to šolo v Ljubljani, dobimo sem 40 do 50 učiteljev in profesorjev, katerih denar bo ves ostal v mestu, kar bo pa največ vredno, je to, da se bodo vaši otroci lahko popolnoma obrtno izšolali. (Dobro-klici).

Slovenska trgovska šola v Ljubljani se odpre letos. Pritisniti bo treba na vladu za kolikor mogoče visok prispevek. Iz te šole bodo prihajali naši ljudje zavedni in odločni Slovenci.

Velika kulturna potreba za nas je slovensko vseučilišče. Prisiliti bo treba vladu, da je dobimo. Z njim bodo boljše službe pristojne Slovenem. Mnogo naših dijakov se sedaj poizgubi po velikih mestih duševno in telesno, potem pa se bo rešilo predvsem mnogo duševnega kapitala. Z vso vmeno se bom potegoval za to. (Živahno odobranje).

To je le nekaj stvari, ki jih bo sprožiti ljubljanskemu poslancu v državnem zboru. Seve jih pride še mnogo zraven.

Upam, da imate zaupanje do mene. (Viharno klici: Imamo ga!) Jaz ne bom zlorabljal vašega zaupanja, ampak delal vedno in vselej le v vašo korist. (Viharno odobranje). Stori bom, kar bo v moji moči in vedno uvaževal želje, ki mi jih boste izrazili. (Velikansko ploskanje, ki je trajalo par minut).

Ko se je navdušenost nekoliko poglobila, povzel je besedo G. Trstenjak. Vaše navdušenje — rekel je — dokazuje, da ste vsi za našega kandidata, s čimer je njegova kandidatura soglasno sprejeta. (Zopet velikansko ploskanje).

Nato je gosp. Bizjak v krepkih besedah poudarjal, da ga ni človeka, ki bi imel za Ljubljano toliko zaslug kot Hribar. (Viharno odobranje), zato je vsaka beseda klerikalcev zoper njega podla laž. Edini Hribar je zmožen uspešno zastopati Ljubljano. (Ploskanje). Kregar nima niti pojma, kako se zastopa mesto. (Tako je!) Kregar je odvisen od klerikalnega zmaja, ki si še ovija svoj dolgi rep okrog

vratu, da se sam zadavi. (Viharno ploskanje).

G. Zabukovec se je skliceval na besede in načrte župana Hribarja pri njegovem županskem nastopu. Ti načrti so se vsi uresničili. Zato tudi upamo, da se uresničijo njegovi načrti, ki jih ima pred seboj kot državnozborski kandidat. (Viharno odobranje).

G. Trstenjak je želel, da bi ostalo sporazumljenje med volilci in kandidatom. Važen dan je 14. maj, tako važen, kot še nikdar noben volilni dan. Ne gre se, ali bo Hribar ali Kregar izvoljen, ampak gre se, da se reši čast Ljubljane. To čast reši le župan. (Viharno ploskanje). Vsa Slovenija je obrnjena nanj in želja vsega slovenskega naroda je, da zmaga on. Vse gleda na nas! 14. maja mora biti izvoljen župan Hribar! Velikansko navdušenje s klici: Izvoljen bo in mora biti!

G. Bizovičar je v imenu poselnikov Krakovega in Trnovega izrazil željo, da bi dobili zastopstvo v občinskem svetu.

G. župan Hribar je izjavil, da mu je ta želja prav všeč. Ako bi se bili ti posestniki že preje oglašili ž njo, bi se bila gotovo uvaževala v njih korist. Sicer mestna uprava vedno gleda tudi na Krakovo in Trnovo, vendar bo pa gotovo še boljše za ta okraj, če bo imel lastnega zastopnika, ki bo mestno upravo opozoril na ta ali oni nedostatek. (Dobro-klici).

Ker se ni nihče več oglašil k besedi, zaključil je gosp. Trstenjak shod s pozivom, da 14. maja vse voli župana Hribarja.

Gosp. kandidatu so se nato prirejale najpristronejšje ovacije, ko je odhajal. Opekarska cesta je bila vsa črna ljudi, ki so navdušeno pozdravljali narodno-naprednega kandidata. Prišlo je tja tudi nekaj socialnih demokratov, ki so se obnašali dostojno. Ne tako pa par najetih klerikalnih kričarjev, med katerimi je bil Gostinčarček iz Udmata in krojač Ložar tudi od blizu tam. Dokler je bil župan in narodno-napredni volilci v bližini, so bili ti možici tihi. Ko so se pa razšli, dobili so ti junaki korajžo in živigali ter vpili za narodnjaki „barabe“ in druge take izraze katoliške omikanosti. Dva hlapca so klerikalci opijanili, da sta kričala, da sta bila vsa penasta okrog ust. Vsa čast krščanski socialni oliki! Primerno jim je sekundiralo par cigaric, ki so tudi imele polna usta samih psov, v rokah pa mašno knjigo in rožni venec.

Shod je pokazal, da je klerikalna „moč“ v Krakovem in Trnovem prav blizu nič in da bo 14. maja narodno-napredna misel tudi v tem okraju slavila svojo sijajno zmago.

Volilno gibanje.

Dunaj, 5. maja. Nižjeavstrijsko namestništvo je sedaj razglasilo izid

reklamacijskega postopanja za Dunaj. V volilni imenik se je reklamiralo 22 642 izpuščenih volilcev. Ugodilo se je 16 836 reklamacijam, drugi so bili odklonjeni, ker niso mogli dokazati, da so bivali nad leto dni na Dunaju. Ven so se reklamirali 15.704 volilci, v 11.687 slučajih se je reklamacijam ugodilo.

Krakov, 5. maja. Da bi ne bil zopet izvoljen Dasszynski, premeščenih je bilo mnogo železniških uslužbencev, da zgube na ta način volilno pravico. „Naprsod“ grozi s pasivno retistenco na vseh državnih progah, ako se premeščenje ne preklic.

Dunaj, 5. maja. Župan dr. Lueger je izjavil, da ne verjame, da bi krščanski socialisti dobili 60 mandator, ker jim bodo več mandatov vzeli socialni demokratje. Luegerja kandidirajo v treh volilnih okrajih, v dveh dunajskih in v bukovinskem Radavci-Seret.

Kardinal dr. Gruscha je zapovedal vsem cerkvenim predstojništvom, da morajo dne 12. t. m. pred Najsvetejšim moliti za „srečen izid“ volitev.

Nagodbena pogajanja.

Dunaj, 5. maja. Danes je bila deputacija združenih trgovinskih in obrtnih zbornic pri ministrskem predsedniku baronu Becku, da se dogovori z njimi o sedanjem stanju nagodbenih pogajanj. Ministrski predsednik je podal obširna pojasnila, s katerimi je bila deputacija popolnoma zadovoljna, ker je uvidela, da vlada natančno pozna in varuje interese avstrijske trgovine in industrije. Ministrski predsednik je končno obljubil, da bo zveza obveščena o vseh podrobnostih nagodbe, preden se ta sklene.

Budimpešta, 5. maja. Ministrski predsednik dr. Wekerle pride prihodnji teden na Dunaj, da poroča cesarju o tekočih zadevah in da določi z avstrijsko vladu čas, kdaj se zopet nadaljujejo nagodbena pogajanja.

Prestolonaslednik in Madžari.

Budimpešta, 5. maja. Nadvojvoda Jožef je nedavno v narodnem kazinu vpričo odličnih članov madžarske aristokracije izjavil: „Prestolonaslednik se zelo čudi, da se na Ogrskem širijo napačne vesti, kakor da ni naklonjen Madžarom. Te vesti ga zelo bole, in pooblastil me je, naj izjavim v njegovem imenu, da so vse take vesti neresnične. Kadar pride vrsta nanj, bodo se mogli tudi Madžari sami prepričati, kako neutemeljene so bile vesti.

Preiskava v upravi italijanske armade.

Rim, 5. maja. Komisija, ki naj preišče vojno upravo, je že sestavljena. Zgodilo se je to na predlog ministrskega predsednika, ker so se širile čimdalje vznemirljivejši vesti o

slabem gospodarstvu v vojni upravi. Tudi poslanci splošno verjamejo tem vestem. Posebno so se slabe vesti razširile v najnovejšem šasu, ko se je dovolilo za novo oborožitev topničarstva 100 milijonov lir. Javnost nestrpno pričakuje, kaj bo dogluala preiskava.

Mirovna konferenca v Haagu.

Dunaj, 5. maja. Predkonference v ministruv zunanjih del, v katerih se je obdelalo gradivo za mirovno konferenco v Haagu, so končane. V vseh točkah programa, ki ga je predložila ruska vlada, se je določilo, kako stališče zavzame avstrijski delegatje. Glede razoroženje se bo Avstro-Ogrska pridružila Nemčiji, t. j. molče bodete opazovali, ako bi razprava o tej stvari pokazala kaj praktičnih uspehov.

Kriza v predsedstvu nemškega drž. zbora.

Berolin, 5. maja. Pri proračunski debati za kolonije v Nemčiji je posebno hudo napadal kolonijiski urad in vladu posl. Ledebour (soc. demokrat). Podpredsednik Kämpf ga je trikrat ukoril, nato pa mu hotel vzeti besedo, toda večina v zbornici je predlog odklonila. S tem je dobil podpredsednik nezaupnico, vsled česar je odstopil.

Anglija in trozveza.

London, 5. maja. Povodom vrnitve kralja Edvarda s potovanja piše „Standard“: „Kralj potrebuje počitnice kakor drugi ljudje. V inozemstvo ne hodi zaradi diplomatskih pogajanj. To bi lahko storil udobneje doma. Gotovo kralj nima namena, organizirati latinske lige v zvezi z Veliko Britanijo, da bi s tem napravil protitežje nemškemu vplivu. Angleži imajo dovolj vzroka biti naklonjeni trozvezi, ki je toliko let pomagala ohraniti svetovni mir. Angleži tudi ne morejo želeti, da bi ločili Italijo od Nemčije in Avstrije.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. maja.

— Dr. Gessmann — agitator Kregarjev? Dunajski krščanski socialist, dr. Gessmann se je vrnil pričraj iz Kočevja, kjer je korteširal za nemškega krščanskega socialnega kandidata v Ljubljano. Med prvimi, ki so se mu poklonili, je bil dr. Šusteršič. Zvečer je imel dr. Gessmann posvetovanje s kandidatom Kregarjem, s katerim je sedel v hotelu „Union“ v „meščanski sobici“. Na to je sprejel deputaciji uslužbencev o. kr. pošte in c. kr. nadsodišča.

— Na včerajšnji napredni shod pri Steinerju na Opekarski cesti je prihitel tudi Gostinčarjev fantek s tolpo razgrajčev. Pod pretezo, da je član „Slovenčevega“ uredništva in poročevalec škofovega lista, se je hotel vtihotapiti na zbo-

rovališče. Ker pa napredni volilci niso hoteli uživati dvomljive časti imeti v svoji sredi individue Gostinčarjeve vrste, so mu reditelji pokazali vrata. Fantek je bil hudo užaljen vsled tega in je šel s svojo tolpo gasit jezo v sosedno klerikalno Kotnikovo krčmo. Tu se mu je pridružilo še nekaj socijev in v bratski vzajemnosti so srebali pe-neče pivo, da si potolaže jezo, ki jih je navdajala radi tega, da je napredni shod uspel tako nad vse pričakovanje krasno. Ko je bil napredni shod končan in so zborovalci v dolgih vrstah zapuščali zborovališče, so se črni in rdeči bratci že toliko nasre-bali alkoholnega junaštva, da so jeli v hipu, ko so zadnji napredni volilci stopali mimo Kotnikove krčme, živigati in vpiti: „Pereat Hribar.“ No, naprednjaki so se za to kričanje in živigiranje zmenili toliko, kakor za bevskanje na verigo priklenjenega zbesnelega ščeneta. To suverensko preziranje je spravilo tolpo rdečočnih razgrajčev popolnoma iz ravnotežja. Skočili so na cesto ter jeli tam zbadati posamezne naprednjake in jih psovati. Pri tem poslu se je posebno odlikoval Gostinčarjev fantek, ki bi imel vzroka dovolj, da bi bil lepo miren in tih, saj ima toliko masla na glavi, da bi ga masčoba zaždušila, ako bi se spravilo maslo na solnce. Da bo Gostinčarček v bodoče bolj ponižen, mu hočemo malo osve-žiti spomin. Ali se fantek še spominja imena Vodenik, ali je morda že pozabil na 134 K 73 v? Če ga je že toliko zapustil spomin, da se na to zadevo ne ve več spominjati, bodemo mi toli uslužni in bodemo pomagali njegovemu spominu, ako ne bo Gostinčarček lepo ponižen in tih! Capito?

— Kregarjev shod na Poljanah. Kregar je napovedal v soboto zvečer shod na Poljanah pri Anžiču rer razposlal v to več sto vabil. Zbralo se je do 60 zavednih naprednih volilcev, ki so bili tako takti, da so celo za „kandidata“ Kregarja rezervirali mizo. Ob osmih se je res prikazal Kregar v spremstvu „velikega“ govornika dr. Pegana. V mnenju, da ima zbrane pred sabo same katoliške volilce, je dr. Pegan otvoril shod, naglašajoč, da ga veseli, da se je zbralo toliko zavednih volilcev, ki bodo 14. maja oddali glasove „ljudskemu kandidatu“ Kregarju. Komaj je izpregovoril ime Kregar, zaorilo je po sobi, kakor iz enega grla: „Živio naš kandidat župan Hribar! Živela narodno-napredna stranka!“ Mali Peganček, ki je bil prepričan, da ima pred sabo same katoliške bačke, je bil tako presenečen, da mu je kar sapo zaprl in da ni spravlil iz grla nobene besede več. Nervozno je jel mahati z rokami po zraku in gestikulirati, kakor da bi bil mahoma onemel. Proseče je vpiral oči v Kregarja, kakor bi mu hotel reči: „Priatelj, slabo sva naletela, najbolje je, da jo urnih nog odkuriva.“ Ker klici „živio Hribar“ niso hoteli ponehati in ker so nekateri volilci začeli

Strahovalci dveh kron.

Zgodovinska povest.

(Dalje.)

XLVII.

Jadra bela so razpeta, veter vpraša: „Naj začnem?“ „Čakaj, veter, da slovo še vzamem, predno grem.“

Zupančič.

Šele več tednov po bitki pri Lepantu se je razvedelo tudi na otoku Antikyrtira, da je izbojevalo kristjansko brodovje velikansko zmago nad Turki. Od otoka do otoka po vsem grškem morju je šla ta novica in ljudje so jo pozdravljali z nepopisnim veseljem, misleč, da bo zdaj konec strahu pred turško armado in da zavladajo zopet stare dobre navade, pri katerih so bili ljudje srečni in zadovoljni.

Na Antikyrtiri pa je napravila še veliko večji vtisk novica, da so Turki neposredno pred bitko pri Lepantu napadli pirate, uničili vse njihovo brodovje in obesili na smrt ranjenega kralja Gjačiča. Na Antikyrtiro so prinesle to novico grške trgovske ladje. Prvi jo je zaznal kapitan Desantič, ki je s svojo ladjo takoj odrinil proti

tistim otokom, kjer je bila bitka med Turki in pirati. Ni ga zanimala usoda piratov vobče. Izvedeti je le hotel, kaj se je zgodilo z Ladislavom Gjačičem. Toda njegovo prizadevanje se mu je slabo izplačalo. Dognal je, da sta svoji usodi utekli le dve piratski ladji, ki pa sta padli v roke ribičev, ker so ju piratje zapustili in zbežali na kopno. Izvedel je Desantič tudi, da so ti ubegli piratje po odhodu Turkov v največji ladji odrinili v hrvatsko Primorje, kjer so bili doma, a je-li bil med njimi tudi Ladislav Gjačič, tega mu nihče ni vedel povedati.

Vojvodinja Asunta je z največjo nestrpnostjo čakala na povratek kapetana Desantiča. Zanimalo jo je samo eno: če je Ladislav Gjačič živ ali če je mrtev. Hotela je imeti samo gotovost. Želela mu je iz vsega srca, da bi se bil rešil, ali dvomov ni mogla prenašati več. Ves dan je z grajskega okna zrla na morje, če se že ne bliža Desantičeva jadrenica in ko jo je končno zagledala, je skoro skoprnela radovednosti in nepotrpežljivosti.

— Je-li živ? To so bile prve besede, ki jih je izpregovorila, ko je Desantič pristopil prag njene sobe. — Mislim, da je storil junaško

smrt, kakor njegov oče in njegovi tovariši.

— Gotovega torej ničesar ne veste? Je vprašala Asunta z drhtečim glasom.

— Ne, gotovega ne vem ničesar, je odgovoril Desantič. Rešilo se je kakih sto piratov, ki so na dveh ladjah zbežali z bojišča na kopno. Ali mislite, vojvodinja, da je bil Ladislav Gjačič med tistimi, ki so pred sovražnikom bežali in na cedilu pustili svoje tovariše?

— Ladislava ni bilo med njimi, je z globokim prepričanjem rekla Asunta. Ladislav ni bežal. Vem, da bi bil raje storil najsmrtnotejšo smrt, kakor da bi bil v trenutku nevarnosti zapustil svojega očeta in tovariše.

— To je tudi moje mnenje, je vojvodinji pritrdil Desantič. Ker pa Ladislav ni pobegnil, je brez dvoma, da je v boju padel ali pa bil ujet. Turki so vse ujetnike umorili, vse do zadnjega, torej je skoro gotovo, da je tudi Ladislav Gjačič mrtev.

— Želim mu, da se je rešil, je po dolgem molku rekla Asunta. Ko bi bilo dognano in dokazano, da je Ladislav mrtev, bi se še tu, v rodnem kraju, poročila. Tega ne storim. Po-

čakala bom, da bo moja poroka z Gjačičem razveljavljena.

— To zna dolgo trajati, je pripomnil Desantič. Pri cerkvenih gospodih gre vse počasi. Kvečjemu če bi vzeli nekaj tisoč cekinov v roke, bi znali stvar pospešiti. Verjetno je v največji meri, da je Gjačič mrtev. Lahko se daste torej poročiti že tu; laglje tu, kot kje drugod.

— Ne gre, je izjavila Asunta. Poročila sem se pravilno in dokler ni poroka razveljavljena, ne stopim pred altar. To sem dolžna Kržanu.

Vojvodinja je ostala pri tem sklepu, dasi ji je stari grajski duhovnik na vse načine dokazoval, da je njena poroka z Gjačičem neveljavna, ker ni bila prostovoljno sklenjena in da se sme po pravici smatrati kot vdovo.

Minilo je več kot mesec dni, ko se je naposled povrnil general della Croce na Antikyrtiro. Razveselil je Kržana in Asunto z nepričakovano novico, da je izstopil iz armade beneške republike in da ostane pri njima do konca svojih dni.

Sedaj ni nihče bolj silil na odhod, kakor general della Croce. Izročil je proveditorsko oblast svojemu nasledniku in v naglici delal priprave

za odpotovanje. Svoje stvari je odposlal s posebno ladjo naprej in končno naznanil vojvodinji Asunti in Kržanu, da je vse pripravljeno v red in da je čas oditi.

Sedaj pa se Asunta ni mogla ločiti od svojega rojstnega kraja. Ladja Desantičeva je že bila pripravljena, vsi so bili že na jadrenici, samo Asunta se je še mudila v gradu. Begala je po sobah, kjer jo je vsaka stvar spominjala mladostnih dni, dni neskaljene sreče in veselja. Šla je na pristan in jemala slovo od vseh ljudi, ki jih je poznala. Težka, pretežka ji je bila ločitev, saj se je zvedela, da nikdar več ne vidi tega otoka, ki ga je stoletja vladal njen rod. Bila je hči tega nekdanjega močnega rodu, ponosna na svoje pokolenje in to ji je oteževalo slovo.

Naposled je Desantičeva ladja vendar razpela svoja jadra in odplula proti severu. Asunta je stala na zadnjem koncu ladje in zrla nepremično na ta otok, dokler ni zatonil za morjem.

— Ne zamerita mi, je tedaj rekla Asunta Kržanu in generalu della Croce, a jaz težko pozabim in se težko ločim od vsega, kar je blizu mojemu srcu. (Dalje prih.)

glasno zahtevati, naj se Kregar in Peganče odstranita, je klerikalni „par nobile fratrum“ uvidel, da jima pri Anžiču ni več obstanka. Vzela sta klobuke in jo popihala tako jadrno, da baje niti pihače nista imela časa plačati. Beg katoliških junakov so napredni volilci spremljali z ironičnim krohotom ter jima klicali v slovo, naj se nikar na Poljanah ne prikažeta več, ako so jima ljube kosti njiu rojstva. Z „ljudskim kandidatom“ je bežal tudi kolar Franc Anžič iz Hradskega vasi, ki je eden glavnih pasarjevih agitatorjev. Priporočamo tega moža, ki sicer prav rad sprejema naročila od naprednjakov, naprednemu občinstvu, naj mu v bodoče primernim potom pokaže svojo „naklonjenost“!

— **Govorniške cvetke s klerikalnega shoda.** Včeraj so imeli klerikalci pri Perlesu shod. Predstavil se je kandidat Kregar, režiser pa je bil neizogibni Pegan, ker si Kregarja ne upajo pustiti nikamor samega. Seveda se je demagoštvo kar cedilo in udrihali so čez magistrat, da je izgledal kakor kakšen propali katoliški konsum. Povedali so tudi, da vsak cestni pometač razume več politike nego liberalna gospoda itd., kakor že pač znajo. Eden govornikov pa ima (bogve zakaj) očitno jezo na policaje. „Nekdaj“, je rekel mož, „je bilo v Ljubljani 20 policajev, zdaj jih je pa 70 — polovico preč!“ — in pri tem je srdito zamahnil z roko. „Živio, živio, živio!“ so vpili backi, ki jim je bila ta novica silno všeča. „Zdaj pa pogledaj na mitnico“, nadaljuje govornik, „če pelje ubogi delavec kaj v mesto, mora od vsake stvari plačati, tako na primer od moke 40 kr. za 100 kg, za tisoč pa — — (sedaj nastane mučna tišina, eden sosedov, očitno dober računar, prišepne govorniku: 40 goldinarjev!) — — „40 goldinarjev,“ ponovi govornik glasno in še pove, da je na mitnicah v službi okoli 70 paznikov in zopet s povzdignenim glasom in zamahnišči z roko, kakor bi kaj odrezal, zaukaže: polovico preč! (Zopet „živio“ in ploskanje kakor prej). Na, zdaj pa imajo policaji in mitniški pazniki! Mož je tudi povedal, da bodo volitev v bolniško blagajno „ovrgli“, češ, čemu toliko drugih delegatov; šuštarje ven, žnidarje ven, tišlarje ven itd. Seveda so se možu smejali pristaši in nepristaši, ampak so slabo naleteli. Vstane režiser Pegan in pove strmečemu občinstvu, da je predgovornik „prav dobro“ govoril in da liberalci še tako ne znajo. (Radi verjamemo. Op. ured.) Lahko bi še marsikaj navedli, pa je škoda časa in papirja, pripomnimo le, da se nam tisti ubogi ljudje, ki jih klerikalci tako neusmiljeno izrabljajo in vodijo za nos, v dno srca smilijo in le želimo, da bi se kaj kmalu osamosvojili in rešili klerikalnega jarma.

— **Dva shoda v ljubljanski okolici.** Shoda, katera je pol. društvo „Vodnik“ včeraj priredilo ob 10. uri zjutraj pri „Florjancu“ na Ježici in popoldne ob 5. uri pri Zibertu na Trati, sta sta se s pričakovanim uspehom ob povoljni udeležbi izvršila. Oba shoda je otvoril in vodil podpredsednik G. Jančigaj. Na obeh predstavil se je kandidat g. Janko Žirovnik z daljšimi poljudnimi govori. Na prvem shodu se je zbralo 70 volilcev, na drugem 125. Razen imenovanih oglasila sta se tudi na Ježici Drenik, na Trati Kotnik. Na obeh shodih je dr. Šusteršič propadel. Njegove kandidature ni nikdo odobral. Povsod se je J. Žirovnik pripoznal vrednega in sposobnega zastopnika. Ako se volilci pod in nad Ljubljano zavzamejo za samostojnega a tudi naprednega Žirovnika tako, kakor na gorenski strani, potem utegne doživeti dr. Šusteršič — presenečenje, da bo kaj. Na praznik Vnebohoda, dne 9. t. m., skliče pol. društvo „Vodnik“ shoda v Mostah in Medvodah.

— **Iz št. Vida nad Ljubljano.** Kaplan Zabret se po svoji stari navadi neprestano zaletava v našega vrliga kandidata g. Janko Žirovnika. V sobotni številki „Slovenca“ je skrpupal s pomočjo zavodarskih prebivalcev par verzov, s katerimi ga

skuša osmešiti. Toda kar je revščino teh verzov celo sam izprevidel, se je sramoval podpisati sebe, temveč je podtaknil pod njimi ime neke „Manoe“, katera ga je pred časom zaradi nje-gove laži prav pošteno za žilico potipala. Bržkone ga omenjeno dekle od takrat tišči v želodcu, zato se je hotel menda maščevati nad njo s tem, da je podtaknil pod svoje dvekarje njeno ime. Pa ne boš Jaka, poznamo te po dlaki. O Zabret, potvojiš strupenih noticah spoznavamo sicer vedno bolj tvoj značaj, a da si v svoji podlosti tako globoko padel, da zlorabljaš in podtikaš po časnikihi ime poštenega in zavednega dekleta, tega ga dosedaj od tebe vendarle še nismo pričakovali. Fej!

O Zabret, zdaj pa vnovič vsak je dobro vedel, da Zabret prečastiti zopet je zabredel.

Kadar boš svoje fiče-fače pisal glej, da boš vedno sebe le podpisal.

Zabret, v miru pusti Žirovnika in Manco ter hodi raje gledat tisto „zavber Franco!“

— **Napredni shodi.** Včeraj je bil shod v Preserju. Po zaslugi vrlega nadučitelja g. Korbjarja se je tudi tam počelo daniti. Kot pooblaščenec društva „Jednakopravnost“ je shodu predsedoval not. kand. gospod Tavzes. Govorili so župan Hribar, Dragotin Hribar, pl. Premierstein iz Ljubveca in kandidat Gruden. Shoda se je udeležilo čez sto volilcev, tudi domači župnik Grzin, ki je na vse pretege hvalil kandidata Grudna kot izvrstnega moža in kandidata, ter mu ni vedel drugega očitat, kakor da je liberalci, to pa pomeni, da je pošten, pravičen in značajan mož. Zbrani volilci so se vsi z navdušenjem izrekli za Grudna. Klerikalci so pokazali svojo surovost s tem, da so naše plakate pomazali z gotovim blatom, kar je župnik sam javno obsojal. — Shoda v Borovnici se je udeležilo 116 mož. Govorili so Tavzes, Premierstein, Dragotin Hribar in kandidat Gruden, za katerega so se volilci soglasno izrekli. Izvedelo se je, da je domači kaplan že vse glasovnice popisal. — Tudi v Senožečah je bil včeraj shod.

— **Gostinčarjev shod v Žireh.** V soboto 4. t. m. se je vršil pri Tinetu Oblaku pod kozolcem shod volilcev, ki so ga sklicali klerikalci. Ker je bil ta dan cerkveni shod na Ledincih, so prišli ljudje od blizu in daleč, zato je bila tudi udeležba na shodu mnogoštevilna. Dasi se je shod vršil v klerikalni vasi, je bila vendar velika večina zborovalcev naprednega mišljenja. Shodu je predsedoval župnik Lah iz Gor, govoril pa je Gostinčar in župan Stanonik, dalje učitelj Gangl in rudar Pivk iz Idrije, socialnemu demokratu A. Kristanu pa so šele po dolgem obotavljanju dali besedo, a govora mu niso dopustili. Vsi tedaj je sklical shod pri „Katri“, ki je prav lepo uspel in so govorili poleg Kristana še Gangl, posestnik Premierstein z Jeličnega vrha in se je predstavil napredni kandidat Gruden. Klerikalci so po odhodu naprednjakov takoj zaključili svoj shod, ki je najlepše dokazal, kako znajo klerikalci farbatí ljudstvo in kako se ti poštenjakovičji boje proste in odkritosrčne besede. Gostinčar in Stanonik sta jih toliko preslišala, kolikor najbrže še ne v svojem življenju. Za Gostinčarja v žirovski dolini ne raste pšenica, o tem se bo prepričal na dan volitve. Žirovska občina je bila in bo napredna. To predugačiti pač ne more kak Stanonik ali župan Lah. Napredni agitatorji, storite svojo častno dolžnost, da bo zmaga nad črnim klerikalizmom tolikanj lepša in večja. Vsi neumorno na delo za naprednega in kmetskega kandidata Ivana Grudna.

— **V bolniški blagajni ljubljanski vladajo razmere,** s katerimi niso zadovoljni ne delavci, ne delodajalci. Ta nezadovoljnost je dala povod, da so se združili vsi obrtniki vseh strank, Slovenci in Nemci, liberalci in klerikalci, da bi spravili nove ljudi v odbor. Za delegate kan-

didirajo pristaše vseh treh strank, ker se tu ne gre za politiko, nego zgolj za gospodarsko stvar. A kaj se je zgodilo. Kregar in klerikalci so nastopili proti obrtnikom in izdali svoje lastne pristaše iz obrtnega stanu. V „Slovenca“ so izdali parolo, da naj se klerikalci ne udeležijo volitve v bolniško blagajno in s tem udarili po obrtnikih ter priskočili na pomoč socialnim demokratom. In za takega človeka, za kakršnega se je tu izkazal Kregar, naj bi glasovali obrtniki?

— **„Domoljuba“ v odgovor.** List, ki izliva pod poslaniško imuniteto deviškega dr. Naceta Žitnika najsmrdljivejšo guojnico na vsakega, kdor ne trobi v klerikalni rog, privoščil si je v svoji zadnji številki (pod dopisom iz Logateca) tudi moje osebe. Smatram pod svojo častjo, da bi reagiral na ono, kar piše ta umazana farška cunj. Pozivljam pa dotičnega brezimnega katoliškega „junaka“, ki je pokazal ne-navađen talent za „krpučanje“ laži in nesramnih napadov, naj se oglasi s svojim imenom, da bomo vsaj vedeli, kdo izmed proslule kaplanove garde zavzema prvo mesto med infamnimi lažniki in podlimi obrekovalci. — V Pragi, 4. majnika 1907. I. U. St. Tomo Tollazzi.

— **Promocija.** V sredo, 8. t. m., bo promoviral doktorjem prava na dunajskem vseučilišču g. Emil Staré, odvetniški kandidat v Ljubljani. Čestitamo!

— **H koncertom „Glasbene Matice“.** Za prvi koncert v torek, dne 7. maja je dobili le še nekaj malega sedežev, za drugi v sredo, dne 8. maja pa jih je še mnogo. — Iz „razlage“ naj navedemo še nekaj markantnejših stvari. Dasi prevladuje v smislu teksta slikanje groze in strahu pred poslednjo sodbo, so vendar v „Requiemu“ tudi drugačna čuvstva izražena. Tu sem spada najprej „Ofertorij“, ki je plemenita absolutna cerkvena glasba. Eden najlepših solokvartetov je, ki si jih moremo le misliti. V njem prihaja vsak glas do popolne veljave in enakovrednega sodelovanja. To je pristno „petje“ najlepših melodij, kakršne je mogel izumeti le svetovni Verdi. Iznajdba je izvirna, zgradba logična in hvaležna, deloma homofonna, deloma kontrapunktično polifonna. Pevska točka je, pri kateri je petje glavna in končna stvar, in čuvstvena, da se more vsak glas od srca izpeti. — Najlepša zborova točka je pa „Sanctus“ dvotemska fuga za dva zbora (osmeroglasno). Stavek se napoveduje z veličastnimi trombami, med katerimi zbor trikrat vzklika „sanctus“ (svet), v tretjič osmeroglasno v najjačjem, dolgem fortissimo, kot bi se pozivljali vsi ljudje vsega sveta k čiščenju božjemu. Nato se pričinja umetniški genijalno zgrajena dvotemska fuga. Začudeno gledamo, da se je skladatelj „Trubadurja“ in drugih oper popel do tako stroge oblike kontrapunktične skladbe in se tudi v njej skazal dozorelega mojstra. Glavni tema je štiriktakten, postranski tema troktakten. Veličasten je značaj glavnega tema, dražestne in pristrčne figure instrumentalnega spremljenja. Vsa kontrapunktična zgradba vzbuja misel, kot bi si Verdi množico ljudstva predstavljal deljeno v velike zborove skupine, ki vzklikajo zdaj od le strani, zdaj od one, zdaj posamezno zdaj skupno, zdaj na vso moč, zdaj zopet kot odmev iz daljave mogočni svoj: „Svet, svet je Gospod Bog Sabao! Nebo in zemlja sta polna njegove slave!“ In „hosana“ veličastno vkipeva kvšku proti nebu, kot bi se vesoljni svet dvigal k čiščenju božjemu. S „Sanctusom“ je v isto stavbo in iste misli zvezan „Benedictus“; toda neznajšnega zveza je. Tudi ta se v osmeroglasnem zboru stopnjuje do velikanskega učinka. Posebno velikega vtisa so v trizvoku mogočno vzgajeni glavni temati, spremljani od kromatično kvšku idočih pritičhodov nežnejših instrumentov. Proti koncu hita nastopajo na dolgo vzdržaem orgelskem temu nežne, skrajno pianissimo prednašane harmonije, kot bi hotele izražati nebeško petje pri besedah „Pleni sunt coeli...“ Čaropolnega učinka so dolgo vzdržani akordi. V menja-jočih se vstopih dveh čveteroglasnih zborov stopnjujejo se proti koncu vedno mogočnejši klici „hosanna in exelsis.“ Najveličastnejši je „hosanna“ na koncu, kjer osmeroglasni zbor prednaša dolgo vzdržane akorde, orkester za kromatično kvšku in navzdol postopajoč nebeško krasoto in veličastnost izraža. Kdor hoče imeti velik, pristen glasbeni užitek, naj nikar ne zamudi prilike, udeležiti se koncertov. Taka prilika je le redka.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpravilo z južnega kolodvora v Ameriko 8 Hrvatov, nazaj je pa prišlo 50 Slovencev in 10 Hrvatov. — V soboto je šlo v Heb 70 Hrvatov in 70 Macedoncev, v Inomost je šlo 35 Ogrov, na Dunaj 90, v Kočevje pa 40 Lahov, v Beljak pa 40 Hrvatov. — **Izgubljene in najdene reči.** Kuharica Marija Logarčeva je izgubila dva bankovca po 10 K. — Prostak tukajšnjega 27. domobranskega pešpolka je izgubil bilježnik z bankovcem za 10 K, katerega je našel pekovski pomočnik Jernej Jarc in ga oddal na magistratu. — Posestnik Anton Goršič je izgubil listnico, v kateri je imel 90 K denarja in več pisem in receptisov. — Zasebnica ga. Marija Tavčarjeva je izgubila rujav denarnico, v kateri je imela čez 6 K denarja. — Strežnica Marija Gartnerjeva je izgubila kolek za 20 K. — Mizarški vajenec Rudolf Bitenc je izgubil bankovec za 10 K. — Na južnem kolodvoru sta bila izgubljena, oziroma najdena dva dežnika. — Po-

— **Novi kolodvor v Ljubljani.** Minoli teden in sicer v četrtek in v petek je bil komisijski ogled zaradi prezidave in razširjenja južnega kolodvora. V komisiji so bili zastopniki železniskega in vojnega ministrstva in zastopniki južne železnice. Vodil je komisijo deželni nadzorni svetnik Laschan, mestno občino so zastopali župan g. Hribar in obč. svetnika gg. dr. Triller in Turk. trgovsko zbornico svetnika gg. Fr. Hien in V. Tünnies, užitijski zakup g. Jos. Lavrenčič. Generalni načrt je bil v bistvu potrjen v vseh točkah. — **Sekulskega poizlota** včeraj se je udeležilo 60 članov. 34 članov ljubljanskega in 26 šišenskega „Sokola“.

— **Praga.** Četrta številka „Svobodne Misli“ ne more takoj iziti vsled stavke tiskarjev v dotični tiskarni.

— **V Plzinu** sta nastopila v „Lohengrinu“ gosp. Rezunov in gosp. Rejšova. Plzenski listi poročajo o tem nastopu jako ugodno.

— **Umrl** je v Skofji Loki dne 4. t. m. g. Matija Logar, o. kr. sodni kancelist v pokoju.

— **Agrarne operacije na Kranjskem.** Leta 1906. se je formalno sklenilo 152 delitev 16.930 ha občinskih in drugih zelišč med 4721 prizadete, dočim se je vzelo v delo 122 operacij z 22.990 ha za 5694 prizadetih. Nadalje je bilo vloženik 378 operacijskih predlogov z 32.354 ha zemlje za 8894 prizadetih. Za agrarne operacije je bilo na razpolago 3 krajevni komisariji, 3 nadzorniki, 6 geodetov in 5 pomožnih tehnikov. Najvažnejša je pri tem razdelitev obsežnih, zanemarnjenih in zapuščenih občinskih pašnikov, ki so se takoj po razdelitvi večinoma spremenili v višje kulture, t. j. za njive, travnike in nasade. Na Gorenjskem so operacije največjega pomena zaradi razdelitve planinskih pašnikov in senožit.

— **Nemško šolo v Hrastniku** mislijo otvoriti dne 15. septembra t. l. Seve to je namera; se li bode tudi obistinila, kazala nam bode bodočnost.

— **Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj** ima redno svoje zborovanje v četrtek, dne 9. maja v okoliški deški šoli v Celju ob 11. uri predpoldne. Na dnevnem redu je tudi predavanje: „Kaj je sedaj osobito naša dolžnost?“

— **Saniranje deželnih financ na Štajerskem in Koroškem.** Osrednja vlada je nakazala Štajerski brezobrestno državno posojilo, in sicer Štajerski celi milijon, Koroški pa 400.000 K, da si sanirate finance. Kaj pa Kranjska?

— **Umrl** je v starosti 45 let trgovec in veleposelstnik v Velenju g. Ulrik Lager. Umrl je v svojem roj-nem kraju v Prevaljih na Koroškem in zapustil ženo ter petero nedoraslih otrok. Bil je mož mirnega in kremenitega značaja, blagega srca in odločno narodnega mišljenja ter je užival občno spoštovanje ne le po Saleški dolini nego daleč naokrog, povsod, koder so ga poznali. Blag mu spomin.

— **Najdena** je bila še meseca suša na okrajni cesti blizu Trave pri Kočevju rumena potna taška, v kateri so različne reči in se ne ve čigava da je. Izgubitelj naj se glede tega obrne na mestno policijo ljubljansko ali pa na občinski urad v Travi, kjer je taška spravljena.

— **Utonila** je včeraj popoldne na Illovi Sinesočna Angelica Dolinskova, hčerka posestnika Franceta Dolinskega. Otroče je spalo pred hišo v vozičku, katerega je dvehletni bratec porinil v jarek, ki je bil poln vode. Ko je prišla pomoč, je bilo otroče že mrtvo in na lice mesta poklicani policijski zdravnik g. dr. Illner je mogel le konstatovati smrt. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

— **Našli** so v soboto popoldne v tirolskem gozdu obešenega 52letnega posestnika iz Spodnje Šiške Iv. Perkota. Perko se je preje že dvakrat hotel obesiti, a ga je vedno rešil njegov sin, iz česar sklepajo, da je gojil samomorilno manijo. Pogrešili so ga že 26. aprila.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpravilo z južnega kolodvora v Ameriko 8 Hrvatov, nazaj je pa prišlo 50 Slovencev in 10 Hrvatov. — V soboto je šlo v Heb 70 Hrvatov in 70 Macedoncev, v Inomost je šlo 35 Ogrov, na Dunaj 90, v Kočevje pa 40 Lahov, v Beljak pa 40 Hrvatov.

— **Izgubljene in najdene reči.** Kuharica Marija Logarčeva je izgubila dva bankovca po 10 K. — Prostak tukajšnjega 27. domobranskega pešpolka je izgubil bilježnik z bankovcem za 10 K, katerega je našel pekovski pomočnik Jernej Jarc in ga oddal na magistratu. — Posestnik Anton Goršič je izgubil listnico, v kateri je imel 90 K denarja in več pisem in receptisov. — Zasebnica ga. Marija Tavčarjeva je izgubila rujav denarnico, v kateri je imela čez 6 K denarja. — Strežnica Marija Gartnerjeva je izgubila kolek za 20 K. — Mizarški vajenec Rudolf Bitenc je izgubil bankovec za 10 K. — Na južnem kolodvoru sta bila izgubljena, oziroma najdena dva dežnika. — Po-

sestnik Lovro Šebenik iz Brezovice je z voza izgubil dne 6. t. m. med potom od tržaške mitnice do sejmišča 30 K vrednega rjavega preščka.

— **Havelok je zamenjal** nekdo včeraj med Zidanom mostom in Litijo v železničnem vozu. Dotičnik se naproša, da ga pošlje v hotel „Grajzer“, Dunajska cesta v Ljubljani, kjer dobi svojega.

— **Slovenci v Ameriki.** — Večino v mestnem odboru so dobili Slovenci v Elyju (Min.) Med odborniki so: Iv. Govže, Marko Petrič in Juri Kukar. — V topilnico je padel in se ubil v South Čikagu Nikolaj Čorak.

— **Najnovejša novice.** — Umor. Dunajskega kiparja Huttererja, ki je napravil fasade na parlamentu in drugih palačah, je zabodel odslovljeni njegov pomočnik Uhlarz.

— **Velikanski snežni plaz** je zasul tursko železnico in cesto Gastein-Böckstein.

— **Za šest milijonov mark** bombaževine je zgorelo v pristanu v Bremenu.

— **Umorjen grof.** V San Francisku je policija ustrelila propadlega avstrijskega grofa Otona Waldsteina, ki ga je zamenjala z nekim roparjem.

— **Atentat na kralja Edvarda.** Preden je privozil posebni vlak z angleškim kraljem Edvardom v Siplonski predor, so opazili, da je nekdo odstranil iz nad koles škaflo z mažo ter so bili tudi vsi žebli iz osi odstranjeni. Ako bi se zločinstvo ne bilo opazilo, bi se bil v predoru dotični voz zrušil ali pa užgal.

— **Potopil se je parnik „Laura“** pri Bologne sur mer z 62 osebami.

— **Ali se sme reči Kristusu socialist?** Pri sodišču v Lvovu je bil obtožen neki delavec motenja vere, ker je imenoval Kristusa socialista. Sodišče pa je delavca oprostil.

— **Ljubimiska drama.** V Vidmu je ustrelil oženjeni kapitan Anton Usigovich iz Trsta neko damo, ki jo je izdal za svojo ženo in sebe.

— **Častniki in podčastniki** v konzularni službi. Ministrstvo namerava sprejeti v konzularno službo več sposobnih aktivnih in vpokojenih častnikov 11. in 10. činovnega reda in podčastnikov z uradniškimi certifikati.

Telefonska in brzojavna poročila.

Jesenice 6. maja. Na shodu narodnonapredne stranke zbrani volilci pozdravljajo z navdušenjem kandidaturu župana Hribarja. Živio nosilec slovanske ideje in svobodne misli!

Senožeče 6. maja. Včerajšnji shod v Senožečah obnesel se je nad vse sijajno. Udeležilo se ga je nad 2000 oseb iz cellega volilnega okraja. Senožeče so bile okrašene z zastavami. Občno je navdušenje za kandidata Deklevo, ki je s svojim odkritim, zastavnim govorom in nastopom pokazal, da si je kmetska stranka z njim pravega moža izbrala.

Praga 6. maja. Minister dr. Pacák se je včeraj predstavil kot kandidat v Chrudimu Iz njegovega govora je posebno zanimiva njegova sodba, da niskoro nič upanja na ustanovitev slovenskega bloka, ker so nasprotja med posamičnimi slovanskimi strankami tako velika, da se ne dajo premostiti in ker hočejo Malorosi na vsak način skleniti zvezo z Nemci.

Praga 6. maja. Narodni socialci so v Hřmanuv, mestec sklicani shod ministra dr. Pacáka razbili.

Lvov 6. maja. Nekdanji finančni minister sedanji generalni guverner avstro-ogrške banke, Bilinski, se je včeraj predstavil v Rzeszowu kot kandidat. Zavzemal se je za enoten, tako od Čehov kakor od Nemcev neodvisen poljski klub.

London 6. maja. L'sti poročajo, da je v Maroku nastala revolucija. Vstahi so osvobodili morilce francoskega zdravna Mar-chauda, umestili novič odstavljenega guvernerja ter proglasili Mulej Hafisa za sultana. Potrjena ta vest še ni.

Listnica uredništva.

Gospod nadučitelj B. Andoljšek v Litiji: Potrujemo, da niste v prav nobeni zvezi z dopisom iz Litije z dne 30. aprila.

